

Safeguarding Kids Together (SKT) Fact sheet for parents and carers

ဒီသဒါသကိးဖိသၣ်တဖၣ်တပူၤဃီ

လံာ်ကဘျးနီၤနီၤလၢမိၢ်ပာ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲကဟုကဟံာ် တၢ်တဖၣ်

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဒီသဒါသကိးဖိသၣ်တဖၣ်တပူၤဃီ (SKT)

ကွဲတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအါမံၤလၢတၢ် ကမၤစၢၤကွဲဖိကိးဂၢၤဒီးတုၤတီၣ် ဘးအတၢ် မၤတၢ်သ့မၤတၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်သးန့ၢ်လီၤ. SKT, အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ NSW ကမုၢ်အကွဲခဲလၢအဂီၢ်, ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်တုၤလီၤတုၤကျဲစံၣ်နီၤအတၢ် ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်, တၢ်ဆိၣ်ထွဲဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤစၢၤကွဲတဖၣ်ဒီးသိးအက ဃာ် လီၤဘျီလီၤကွဲဖိအသကၢ်ပဝးလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်လၢအလီၤပျဲၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. SKT မၤစၢၤလၢတၢ်က

- သ့ၣ်ထီၣ်ကွဲအိၣ်အဃၢၤတဖၣ်လၢအဒုးဟံာ် ဃုာ်ဟံာ်တၢ်ဒီးအလဲၤခီဖျိတၢ် န့ၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.
- ထံၣ်သ့ၣ်ညါကွဲဖိတဖၣ်လၢဘၣ်တဘၣ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ညီညီဒီးဟ့ၣ်အဝဲ သ့ၣ်ဒီးတၢ် ဆိၣ်ထွဲလၢအဖိးမံတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.
- ရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤဒီးခိဆၢမၤန့ၢ်တၢ်လၢဂီၢ်အူ တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

မၤသကိးတၢ်တပူၤဃီလၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲသးစံတဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲကွဲဖိတဂၤကကဲထီၣ်ပုၤလၢအဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံးသ့ညီညီလၢအ ကဟံာ်ဃုာ်လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်လီၤပျဲၤလီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအဂီၢ်အတၢ်သကၢ်ပဝးလၢအ ဒိဒိသိး, တၢ်မၤန့ၢ်မၤယၣ်, ဟံာ်ဃုာ် တၢ်မၤန့ၢ်မၤယၣ်တၢ်လၢလီၤအပုၤယဲၤအဖိခိၣ်, နီၤခိအတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤပျဲၤမၤဖုးလၢ အဘၣ်ထွဲဒီးနီၤခိအတၢ်စု ဆူၣ်ခိၣ်တကး, တၢ်မၤဆူးဆါ လီၤသး, တၢ်သူကမၢ်ကသံၣ်မူၤဘျးမ့တမ့ၢ်တၢ်ကရၢ ကရီထီၣ်သးလၢအမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်လၢအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်အိၣ်အါမံၤလီၤ.

- ဃုာ်ဒီးကွဲအတၢ်မၤစၢၤ, နမ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်လၢတၢ် အိၣ်သးလီၤဆိတခါလၢ တၢ်ကသ့ၣ်ညါန့ၢ်အသကၢ်ပဝးအတၢ်ဆိတလဲအသးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဒီးမၤ စၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်ကကွၢ်ဃုာ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲန့ၢ်တက့ၢ်. ဖဲနမ့ၢ် ထံၣ်န့ၢ် တၢ်ဆိတလဲအသးဒီးနမ့ၢ်အတၢ်သကၢ်ပဝး တမံၤမံၤန့ၢ်, မ့တမ့ၢ်နမ့ၢ်တဘၣ်န့ၢ် ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤကီၢ်မၤဂီၢ်န့ၢ်သးလၢအဂီၢ်န့ၢ်, တၢ်လၢလံာ်ဘၣ်တဘၣ်ကမၤ စၢၤတၢ်န့ၢ်လီၤ.

ကန့ၢ်အီၤပုၤတၢ်ဟံးန့ၢ်သးခုၣ်ခုၣ်ဒီးမၤသ့ၣ်ညါသးဒီးတၢ် ဂ့ၢ်ဒိတခါတက့ၢ်. ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်နမ့ၢ်လၢအကကတီၤ တၢ်ဒီးတဲဘၣ်ဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ကမၤန့ၢ် တၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.

သံကွၢ်ဘၣ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ် လီၤဆဲးဖဲနမ့ၢ်ကလိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်အီၤအခါန့ၢ်တက့ၢ်-မတၤလဲၣ်, မန့ၢ်လဲၣ်, ဖဲလဲၣ်, အခါဖဲလဲၣ်န့ၢ်တက့ၢ်. သံကွၢ်နမ့ၢ်လၢမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီး မၤတၢ်မန့ၢ်လဲၣ်-ဒီးမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးလၢနမၤတၢ်မန့ၢ်လဲၣ်န့ၢ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်အံၤဘၣ်တဘၣ်အသးတဆူၣ်လၢနကကတီၤတၢ်ဒီးကွဲအပုၤမၤတၢ်ဖိ ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

တဲသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးတဲလီၤတၢ်အဝဲသ့ၣ်အသးလၢတၢ်ကဃုမၤ န့ၢ်တၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢကွဲလၢအမၤစၢၤတၢ်သ့အအိၣ်န့ၢ် တက့ၢ်.

ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးတဖၣ်ဃုာ်ဒီးကွဲတက့ၢ်. မၤတၢ်သ့ၣ်န့ၢ်ဖးသီလၢတၢ်ကထံၣ် လီၤသးဒီးနမ့ၢ်အသရဲၣ်ဒီးဖဲတၢ်လိၣ် ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်န့ၢ် ခွဲလၢတၢ်ကကတီၤတၢ်ဒီးကွဲခိၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.

ဟံာ်မၤနီၣ်မၤဃါတခါလၢအဘၣ်ဃးဒီးကွဲအတၢ်ထံၣ်လီၤသးဒီးကျိၤ ကွဲတဖၣ်လၢနကမၤသကိးတၢ်တပူၤဃီလၢတၢ်ကဃာ်လီၤဘျီလီၤတၢ်ဂ့ၢ် န့ၢ်တက့ၢ်.

တၢ်မၤသကိးတၢ်တပူၤဃီဒီးကွဲမ့ၢ်ကျိၤကွဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိလၢတၢ်က မၤစၢၤဃာ်လီၤဘျီလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢနမ့ၢ်အတၢ်ပူၤပျဲၤအဂီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၢ်, ဆဲးကျိးဘၣ်ပၤကီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဒိသဒါဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဂ့ၢ်လၢအသဟီၣ်ဆူၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်တနီၤလၢသးစၢ်ဖိတဖၣ်အကျိၤန့ၣ်မ့ၢ်သးအတၢ်တူၢ်ဘၢၣ်လၢ အအိၣ်ဘျးစဲလိာ်အသးဒီးဘၣ်ထွဲဘၣ်သး ဒီးဟံၣ်ဖိပိမိ, တံၤသကိးလၢအသးတပြုၤဒီးအီၤတဖၣ်ဒီးက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်တနီၤလၢနမၤစၢၤနဖိတဂၤသ့မ့ၢ်တၢ်မနုၤ လဲၣ်.

 ဟံၣ်ဟ့ၣ်ဂီၢ်နသးလၢနဖိအတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဟ့ၣ်အီၤဒီးခွဲးယာ်တဖၣ်လၢအတၢ်ကတဲဘၣ်န့ၣ်တၢ်, နီၤဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဘးအကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သကိးလၢအသးတပြုၤဒီးအီၤတဖၣ်ဒီးက့ၢ်အတၢ်အိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤကမၤစၢၤနလၢနကသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်နဖိအီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲလဲၣ်, အအိၣ်ဒီးမတၢ်တဖၣ်လဲၣ်ဒီးအမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

 ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်နဖိလၢအဟံၣ်ဟ့ၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢအတၢ်ကဟ့ၣ်အီၤဒီးတၢ်တူၢ်ဘၢၣ်လၢ အဘၣ်ထွဲဘၣ်ဘးဒီးတၢ်လီၤတခါလၢအကပညိၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သးစဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိဒ်သိး, တၢ်လီၤခိၣ်လီၤကွၢ်တဖၣ်, ဒွဲးလၢပီညါအတၢ်ထုးဖျါဟံၣ်ဖျါတဖၣ်, အတၢ်သးစဲတဖၣ်ဒီးခလၢးဘၣ်လၢတၢ်ကရၢကရိအီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

 မၤသ့ၣ်ညါနသးဒီးလိာ်ယဲၤအဖိခိၣ်တၢ်မၤအသးဒီးန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖျိဒီးတၢ်လီၤပျါတဖၣ်လၢအဟံၣ်ဟ့ၣ်နဖိအတၢ်အိၣ်လဲးထရီၣ်န့ၣ်အပိးအလိဒ်သိးဒီးခိၣ်ဖျါတဖၣ်, ထးဘဲလဲးတဖၣ်ဒီးလိာ်တဲးစဲးစဲးတဖၣ်ဒီးမၤစၢၤနဖိလၢအကသ့ၣ်တၢ်အံၤပုၤတၢ်သ့ၣ်ဆးသးဖးတက့ၢ်.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါဘၣ်ဘးဒီးတၢ်မၤစၢၤနဖိအိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျါလၢလိာ်ယဲၤအဖိခိၣ်လၢအပူၤဖျါ, ပုၤတၢ်သ့ၣ်ဖုသးညိၣ်အဂီၢ်လဲၤအိၣ်သကိးဘၣ် eSafety အဟံၣ်ယဲၤသန့ဖဲ [esafety.gov.au/](https://www.esafety.gov.au/) န့ၣ်တက့ၢ်.

 ကဲထီၣ်ဒိဂ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တခါလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဒုးန့ၣ်နဖိမ့ၢ်တၢ်ကဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤပုၤတၢ်ဟံၣ်ထံနီၤဖးတၢ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

 ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆိတလဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒီးနဖိအတၢ်သကဲၣ်ပဝးဒီးမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢအကတူၢ်ဘၣ်တၢ်ပူၤဖျါလၢအတၢ်ကတဲထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ဘၢၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ဒီးန့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

 ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်တၢ်တဲသကိးတၢ်ဟ့ၣ်ဒီးနဖိလၢအအိၣ်ထီၣ်ယာ်အသးဒီးပုၤတၢ်တီတၢ်လိာ်မ့ၢ်ဒိသိးအဝဲသ့ၣ်ကသ့မၤလိာ်န့ၣ်ဘၣ်ဘးတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ပုၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

န့ၣ်ပၢၢ်နဖိအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဒီးကျဲးစးဒိသိးတၢ်ကန့ၣ်ပၢၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်သးန့ၣ်တက့ၢ်. ဖဲနမ့ၢ် တတူၢ်လိာ်တၢ်လၢနဖိစိးဘၣ်တဲဘၣ်န့ၣ်တဖၣ်အခါဒဲလဲၣ်န့ၣ်, အရဲဒိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်လၢန တူၢ်လိာ်အီၤဒီးနအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနကမၤစၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

သမံသမိးကွၢ်ဘၣ်ဟံၣ်ယဲၤဘျးစဲလၢအကဲတၢ်မၤစၢၤသ့တနီၤတက့ၢ်

- Beyond Blue ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်ကမၤစၢၤပုၤကိးဂၤဒီးဒိသိးအကတူၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၤသးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်သးအဂ့ၢ်ကတၢၢ်လၢအအိၣ်ဖဲဟံၣ်ယဲၤဘျးစဲသန့ [beyondblue.org.au](https://www.beyondblue.org.au) န့ၣ်လီၤ.
- NSW ဟံၣ်ယဲၤဘျးစဲသန့လၢအထီၣ်ဒါတၢ်မၤန့ၢ်မၤယၢ် ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပုၤမၤတၢ်ဖိ, ကွၢ်တဖၣ်ဒီးမိာ်ပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢတၢ်ကဒိသဒါဒီးခိဆၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ကွၢ်တဖၣ်မၤန့ၢ်မၤယၢ်လိာ်သးဂ့ၢ်ဝီလၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲဟံၣ်ယဲၤဘျးစဲသန့ [antibullying.nsw.gov.au](https://www.antibullying.nsw.gov.au) န့ၣ်လီၤ.
- လိာ်ယဲၤအဖိခိၣ်တၢ်တဲစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ကျဲဘၣ်ထွဲဒီးလိာ်ယဲၤအဖိခိၣ်တၢ်မၤတရီၤတပါန့ၣ်တၢ်ထံနီၤအီၤသ့ဝဲဒၣ်ဖဲ eSafety ခိၣ်မဲးရှၢၣ်န့ၣ်အဟံၣ်ယဲၤဘျးစဲသန့လၢအမ့ၢ် [esafety.gov.au](https://www.esafety.gov.au) န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါအဂီၢ်
ဖဲနမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်ဝဲသးစူၤဆဲးကျိးဘၣ်နလီၤကဝီၤအက့ၢ်တက့ၢ်. ဖဲနမ့ၢ်ကလိၣ်ဘၣ်ပုၤကတိၤကျိးထံတၢ်တဂၤလၢအကမၤစၢၤန့ၣ်ပုၤဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အခါ, ဝဲသးစူၤကိးဘၣ်လိာ်တဲးစဲးစဲးကတိၤကျိးထံအတၢ်မၤစၢၤလၢ 131 450 ဒီးယုန့ၣ်ပုၤကတိၤကျိးထံတၢ်တဂၤလၢအကတိၤန့ၣ်တက့ၢ်.
တဲဘၣ်ပုၤတူၢ်လိာ်စိးဆၢလိာ်ကိးဘၣ်ဒီးလိာ်တဲးစဲးစဲးဂီၢ်လၢနအဲၣ်ဒီးကိးအီၤဒီးပုၤတူၢ်လိာ်စိးဆၢလိာ်တဲးစဲးစဲးန့ၣ်ပုၤကတိၤကျိးထံတၢ်လၢလိာ်ကျိၤအလိာ်လၢအကမၤစၢၤန့ၣ်ပုၤဒီးတၢ်တဲသကိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤစၢၤတခါအါအဂီၢ်တၢ်တဲသ့န့ၣ်ဒီးအပူၤဘၣ်.